

Sygn. akt I PK 85/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa E. S.
przeciwko Gminnemu Zespołowi Szkół w M.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 20 grudnia 2012 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w B. - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do
ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w B. – Sąd Pracy wyrokiem z 10 października 2012 r., oddalił powództwo E. S. przeciwko Gminnemu Zespołowi Szkół w M. o przywrócenie do pracy.

Powódka E. S., domagając się przywrócenia do pracy, podała, że była zatrudniona w Gimnazjum [...] na podstawie mianowania jako nauczyciel matematyki. W dniu 15 maja 2012 r. otrzymała wypowiedzenie stosunku pracy. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano zmiany organizacyjne określone w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, powodujące zmniejszenie liczby oddziałów w szkole i brak możliwości dalszego zatrudniania powódki na stanowisku nauczyciela. Zmiany te zostały spowodowane połączeniem od 1 września 2012 r. gimnazjum ze szkołą podstawową i utworzeniem Gminnego Zespołu Szkół w M. Powódka zakwestionowała podaną przez pozwanego przyczynę wypowiedzenia, podnosząc, że w samym gimnazjum nie doszło do zmniejszenia liczby oddziałów oraz że przyjęte przez pracodawcę kryteria wyboru do zwolnień są tendencyjne i nieobiektywne.

Pozwany Gminny Zespół Szkół wniósł o oddalenie powództwa, twierdząc, że w związku z połączeniem od 1 września 2012 r. szkoły podstawowej z gimnazjum i utworzeniem Gminnego Zespołu Szkół doszło do zmian organizacyjnych, powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole, oraz zmian planu nauczania, uniemożliwiających dalsze zatrudnianie jednego z sześciu nauczycieli matematyki. W celu wyboru pracowników do zwolnienia pracodawca opracował „Kryteria zwolnień nauczycieli”, hierarchicznie uporządkowane, uwzględniające potrzeby szkoły. O wyborze powódki do zwolnienia zdecydowało przede wszystkim to, że w przeciwieństwie do pozostałych nauczycieli matematyki posiada ona jedynie wykształcenie matematyczne i nie ma uprawnień do nauczania innych przedmiotów. Mniejsze znaczenie w jej przypadku miały pozostałe kryteria, takie jak brak znaczących osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych, staż pracy, miejsce zamieszkania poza terenem gminy albo sytuacja materialna nauczyciela.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka była zatrudniona w Gimnazjum [...] na podstawie mianowania od 1 września 2001 r. jako nauczyciel matematyki.

Wcześniej była zatrudniona w charakterze nauczyciela w Szkole Podstawowej w B. (od 1 września 1986 r. do 31 września 1987 r.) oraz w Szkole Podstawowej w N. (od 1 września 1992 r. do 31 sierpnia 2001 r.).

Zgodnie z uchwałą nr Rady Miejskiej w M. od 1 września 2012 r. został utworzony Gminny Zespół Szkół w M., w skład którego weszło Gimnazjum [...] oraz Szkoła Podstawowa [...]. W maju 2012 r. pracodawca rozwiązał stosunek pracy z powódką, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na 31 sierpnia 2012 r. Jako przyczynę rozwiązania stosunku pracy podał zmiany organizacyjne określone w art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.), które spowodowały zmniejszenie liczby oddziałów w szkole i zmianę planu nauczania uniemożliwiającą dalsze zatrudnianie powódki w charakterze nauczyciela. Zmiany te były konsekwencją połączenia szkoły podstawowej i gimnazjum. Redukcję zatrudnienia w zespole szkół przeprowadzono na podstawie „Kryteriów zwolnień nauczycieli” opracowanych przez pracodawcę w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi. Zostały one przedstawione nauczycielom na posiedzeniu Rady Pedagogicznej 23 kwietnia 2012 r. Po dokonaniu oceny kwalifikacji zawodowych wszystkich nauczycieli matematyki, według przyjętych kryteriów zwolnień nauczycieli, pracodawca uznał, że nie jest możliwe dalsze zatrudnienie powódki na stanowisku nauczyciela matematyki w pełnym wymiarze zajęć.

Powódka zakwestionowała przyczyny zwolnienia podane przez pracodawcę, podnosząc, między innymi, że zmniejszenie liczby oddziałów w szkole nie nastąpiło na tym poziomie nauczania (w gimnazjum), na którym dotychczas pracowała, a jedynie na poziomie szkoły podstawowej. Sąd Rejonowy nie podzielił stanowiska powódki, że należy brać pod uwagę jedynie liczbę oddziałów w gimnazjum w roku szkolnym 2012/2013, a nie w całym zespole szkół. Po połączeniu Gimnazjum oraz Szkoły Podstawowej powstał nowy podmiot – Gminny Zespół Szkół. Zdaniem Sądu Rejonowego przesłankę redukcji oddziałów w szkole, wskazaną przez pracodawcę jako przyczyna rozwiązania stosunku pracy, należało odnieść do nowo powstałej jednostki – Gminnego Zespołu Szkół. Od 1 września 2012 r. nie można już było rozpatrywać oddzielnie gimnazjum i szkoły podstawowej, tylko należało brać pod uwagę sytuację nowej szkoły powstałej po zmianach organizacyjnych. Dlatego

dyrektor Gminnego Zespołu Szkół, typując nauczycieli do zwolnienia, prawidłowo brał pod uwagę nauczycieli zarówno z byłego gimnazjum, jak i z byłej szkoły podstawowej. Zmiany organizacyjne nastąpiły faktycznie od 1 września 2012 r., jednak decyzje w kwestii zwolnienia nauczycieli dyrektor musiał podjąć wcześniej – w maju i czerwcu 2012 r., biorąc pod uwagę treść art. 20 ust. 3 Karty Nauczyciela, zgodnie z którym rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 następuje z końcem roku szkolnego po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu, tak więc ewentualne wypowiedzenie nauczyciel powinien otrzymać najpóźniej w maju, aby upływ trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia przypadł w sierpniu, na koniec roku szkolnego. Poczynając od września 2012 r., po połączeniu obu szkół w Gminny Zespół Szkół, liczba oddziałów w roku szkolnym 2012/2013 uległa zmniejszeniu z 24 do 22. Tym samym zmniejszyła się liczba godzin lekcyjnych, w tym godzin matematyki. Z tych względów przyczyna rozwiązania umowy pracę podana przez pracodawcę w wypowiedzeniu była zasadna w świetle art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela.

Sąd Rejonowy stwierdził, że kryteria, jakimi posłużył się pozwany w celu doboru pracowników do zwolnienia, zostały opracowane przez pracodawcę w porozumieniu ze związkami zawodowymi, a następnie podane do wiadomości nauczycieli podczas Rady Pedagogicznej. Zostały one ułożone według hierarchii ważności. Zasadniczym kryterium była podstawa zatrudnienia (mianowanie albo umowa o pracę). W przedmiotowej sprawie, każdy z sześciu nauczycieli matematyki ocenianych przez pracodawcę był zatrudniony na podstawie mianowania. Oceniając kwalifikacje nauczycieli, pozwany brał pod uwagę przede wszystkim ilość przedmiotów, do których nauczania uprawniony był każdy nauczyciel. Posiadanie przez nauczyciela uprawnień do nauczania kilku przedmiotów było pożądane między innymi z uwagi na częste potrzeby zastępstw. Wybierając powódkę do zwolnienia spośród wszystkich nauczycieli matematyki, pozwany wziął pod uwagę, że powódka posiada kwalifikacje jedynie do nauczania tego przedmiotu. Powódka podnosiła, że posiada jeszcze dodatkowe uprawnienia w zakresie [...], jednak w pozwanej szkole nie prowadzi się zajęć z zakresu [...]. W ocenie Sądu Rejonowego powódka posiadała porównywalnie najniższe kwalifikacje spośród nauczycieli matematyki zatrudnionych u pozwanego, ponieważ

poza matematyką nie ma uprawnień do nauczania innych przedmiotów. Oceniając staż pracy powódki (21 lat) pozwana szkoła słusznie uznała, że nie różni się on znacząco od stażu pracy pozostałych nauczycieli matematyki (średnio 21-25 lat). Zdaniem Sądu również brak szczególnych osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych przemawiał na niekorzyść powódki, ponieważ w dotychczasowym jej dorobku brak jest znaczących osiągnięć w tym zakresie – wśród uczniów będących pod opieką dydaktyczną powódki nie ma laureatów albo finalistów konkursów i olimpiad przedmiotowych. Ponadto powódka jako jedyna z nauczycieli matematyki typowanych do zwolnienia nie ma miejsca zamieszkania na terenie Gminy M., a miejsce zamieszkania stanowiło jedno z kryteriów doboru pracowników do zwolnienia. Powódka kwestionowała przyjęcie jako kryterium oceny nauczyciela miejsca jego zamieszkania, ponieważ nie ma ono związku ze sposobem wykonywania pracy. Sąd Rejonowy stwierdził, że kryterium miejsca zamieszkania miało znaczenie jedynie posiłkowe i nie stanowiło właściwej przyczyny wyboru powódki do zwolnienia. W hierarchicznie ułożonych kryteriach zwolnień znalazło się dopiero na przedostatnim miejscu. Kryterium to nie jest jednak pozbawione sensu w sytuacji, gdy następuje nagła konieczność zastąpienia nauczyciela, który z różnych przyczyn (osobistych, rodzinnych, zdrowotnych) nie może stawić się do pracy.

Sąd pierwszej instancji uznał zastosowane przez pozwanego kryteria zwolnień nauczycieli za obiektywne i sprawiedliwe. Oceniając, że powódka wypadła najmniej korzystnie na tle pozostałych nauczycieli, pozwany kierował się obiektywnymi przesłankami. Zastosowane przyczyny wypowiedzenia i kryteria wyboru do zwolnienia zostały w sposób wyraźny wskazane w treści wypowiedzenia. Mimo braku takiego obowiązku, pozwany zamieścił bowiem w treści wypowiedzenia kryteria doboru do zwolnienia. Sąd Rejonowy stwierdził, że rozwiązanie z powódką stosunku pracy było zgodne z przepisami prawa. Pozwany wskazał przyczynę uzasadniającą zwolnienie powódki, jak również w sposób właściwy dokonał wyboru powódki do zwolnienia z uwzględnieniem przyjętych kryteriów zwalniania nauczycieli.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła powódka, domagając się zmiany wyroku i przywrócenia do pracy oraz zasądzenia wynagrodzenia za czas

pozostawiania bez pracy, ewentualnie zasądzenia odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę z tytułu nieuzasadnionego i niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Okręgowy w B. – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 20 grudnia 2012 r., zmienił zaskarżony wyrok i przywrócił powódkę do pracy w pozwanej szkole na warunkach obowiązujących przed 31 sierpnia 2012 r.

Sąd Okręgowy stwierdził, że poza sporem było utworzenie z dniem 1 września 2012 r. Gminnego Zespołu Szkół, w skład którego weszło Gimnazjum oraz Szkoła Podstawowa. Zmiany organizacyjne spowodowały zmniejszenie liczby oddziałów w Gminnym Zespole Szkół o dwa (z 24 do 22) oraz zmianę planu nauczania. W ocenie pozwanego pracodawcy w nowym roku szkolnym 2012/2013 nie było możliwe dalsze zatrudnienie wszystkich nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania matematyki, z uwagi na zmniejszenie liczby oddziałów, godzin dydaktycznych i wychowawczych, a zatem również zmniejszenie liczby zajęć z matematyki. Z tej przyczyny pracodawca rozwiązał z powódką stosunek pracy z mianowania. W ocenie powódki kryteria zastosowane przez pracodawcę i powodujące w rezultacie jej zwolnienie były nieprawdziwe i zostały przedstawione przez pozwanego tendencyjnie, albowiem posiada ona najwyższy stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, legitymuje się 21-letnim stażem pracy oraz wyższym wykształceniem z matematyki. Zdaniem powódki, przy odpowiednim rozdziale godzin dydaktycznych, wynikających z arkusza organizacyjnego szkoły na rok 2012/2013 przedstawionego przez pozwanego, możliwe jest wydzielenie godzin matematyki dla powódki i innych nauczycieli tego przedmiotu, bez potrzeby zwalniania nauczyciela tego przedmiotu. Stan cywilny i miejsce zamieszkania nie powinny być interpretowane na niekorzyść powódki, gdyż jest osobą samotną i nie ma osób bliskich, które przejęłyby ciężar jej utrzymania w okresie poszukiwania pracy. Dojazdy do pracy z B. do M. nie rzutowały w żaden sposób na pracę powódki i szkoła nie ponosiła dodatkowych kosztów z tego tytułu.

Na rozprawie apelacyjnej powódka domagała się przywrócenia jej do pracy, podnosząc że pracodawca zatrudnił nowego nauczyciela wychowania fizycznego i nauczyciela języka [...], dokonując takich przesunięć godzin dydaktycznych, aby dla niej ich nie wystarczyło i w ten sposób dopasował kryteria zwolnienia do jej

osoby, typując ją do zwolnienia, przy czym nowo zatrudniony nauczyciel wychowania fizycznego jest zięciem dyrektora.

Sąd Okręgowy stwierdził, że argumentacja przytoczona przez powódkę zasługuje na uwzględnienie. Powódka posiada najwyższy status zawodowy nauczyciela dyplomowanego, legitymuje się 21-letnim stażem pracy w zawodzie, ma wyższe wykształcenie matematyczne i do jej dotychczasowej pracy nie było żadnych zastrzeżeń, skoro od dyrektora szkoły rokrocznie od 2006 r. otrzymywała dodatki motywacyjne oraz nagrody za osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej. Zdaniem Sądu Okręgowego rozwiązanie stosunku pracy z powódką z przyczyn wymienionych w wypowiedzeniu z 15 maja 2012 r. nie było uzasadnione, ponieważ „przy odpowiednim przydziale godzin dydaktycznych nauczycieli z arkusza organizacyjnego przedstawionego przez dyrektora szkoły i przy odpowiednim ich rozdziale i uwzględnieniu kwalifikacji nauczycieli do nauczania przedmiotów można wygospodarować etat dla powódki”. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że powódka – sporządzając samodzielnie przydział godzin dydaktycznych wynikających z arkusza organizacyjnego – wykazała, że odpowiednie przesunięcia godzin i ich przydzielenie w pełnym wymiarze w pierwszej kolejności nauczycielom z dużym doświadczeniem zawodowym spowoduje, że tych godzin nie wystarczy dla nowo zatrudnionego nauczyciela wychowania fizycznego. Natomiast dyrektor pozwanej szkoły postąpił odwrotnie, to jest w pierwszej kolejności przydzielił godziny nowo zatrudnionemu nauczycielowi wychowania fizycznego i w efekcie zabrakło ich dla powódki – nauczycielki z dużym doświadczeniem zawodowym, odpowiednimi kwalifikacjami w zakresie matematyki i statusem nauczyciela dyplomowanego.

Sąd Okręgowy nie zaakceptował opisanej „polityki kadrowej” dyrektora pozwanej szkoły, ponieważ wynikała z niej oraz z przydziału godzin dokonanego przez pozwanego chęć stworzenia etatu dla nowo zatrudnionego nauczyciela wychowania fizycznego. Do tej potrzeby zostały dopasowane kryteria zwolnienia powódki, które w ocenie Sadu są nieobiektywne, niesprawiedliwe i nieuzasadnione. Zdaniem Sądu pozwany, wykorzystując umiejętności poszczególnych nauczycieli do nauczania różnych przedmiotów, powinien to kryterium zastosować do nauczycieli o najdłuższym stażu pracy i wykorzystując te różnorodne kwalifikacje

dokonać takiego przydziału godzin, aby uchronić przed zwolnieniem osoby o dużym doświadczeniu i stażu pracy, przy uwzględnieniu statusu zawodowego danego nauczyciela. Przygotowanie zawodowe powódki odpowiada wymogom określonym w Karcie Nauczyciela i nie było dotychczas przez pracodawcę kwestionowane. Kwalifikacje te mają podstawowe znaczenie przy ocenie przydatności do dalszej pracy poszczególnych nauczycieli. Ponadto powódka była nagradzana za swoją dotychczasową pracę.

W ocenie Sądu Okręgowego, możliwość dalszego zatrudnienia powódki w pozwanej szkole w rozumieniu art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela została nieprawidłowo zinterpretowana przez pracodawcę, skoro z rozdziału godzin sporządzonego samodzielnie przez powódkę wynika, że niektórzy nauczyciele wskutek tego przydziału otrzymają nawet godziny ponadwymiarowe i nie zajdzie potrzeba zwolnienia żadnego nauczyciela o długim stażu pracy, natomiast zabraknie godzin dla nowo zatrudnionego nauczyciela wychowania fizycznego (zięcia dyrektora). Dlatego ma rację powódka twierdząc, że przyczyną jej zwolnienia nie były zmiany organizacyjne, na które powołuje się pracodawca, ale chęć stworzenia etatu dla zięcia dyrektora szkoły z przesunięciem godzin przyznanych innym nauczycielom. Po połączeniu obu szkół i utworzeniu od 1 września 2012 r. Gminnego Zespołu Szkół nauczyciele z wieloletnim stażem pracy i wysokim stopniem awansu zawodowego mogli być po tych zmianach nadal zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć. Nie było potrzeby zwalniania powódki legitymującej się najwyższym statusem nauczyciela dyplomowanego, który powinien być chroniony przed zwolnieniem w pierwszej kolejności.

Jak wynika z rozdziału godzin sporządzonego przez powódkę, mimo zmian organizacyjnych w szkole, istnieje możliwość dalszego zatrudniania powódki. Dlatego jej wybór do zwolnienia był nieuzasadniony. Pozwany nie udowodnił, że dalsze zatrudnienie powódki nie było możliwe. W ten sposób naruszył art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, dokonując wyboru do zwolnienia powódki o najwyższym stopniu awansu zawodowego, z odpowiednimi kwalifikacjami i osiągnięciami w swoim zawodzie, zatrudniając jednocześnie nowego nauczyciela wychowania fizycznego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, również stan cywilny i miejsce zamieszkania nie mogą przemawiać na niekorzyść powódki, gdyż zwolnienie osoby samotnej, przy uwzględnieniu omówionych okoliczności, może być oceniane jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, skoro powódka utraciła jedyne źródło utrzymania po 21 latach nienagannej pracy, zaś jej dojazdy do pracy z B. do M. nie były żadnym obciążeniem czy utrudnieniem dla pracodawcy.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł w imieniu pozwanego Gminnego Zespołu Szkół w M. jego pełnomocnik, zaskarżając wyrok ten w całości. Skarga została oparta na podstawach: 1) naruszenia prawa materialnego, a mianowicie: a) art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela w związku z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 9 Karty Nauczyciela, w wyniku przyjęcia, że brak było podstaw do zwolnienia powódki, nauczycielki z wieloletnim stażem zawodowym, ponieważ można było wygospodarować etat dla powódki, chociaż z uwagi na zmniejszenie liczby oddziałów w szkole nastąpiło zmniejszenie liczby godzin lekcyjnych przedmiotu przez nią nauczanego (matematyki), w szkole zatrudnionych jest pięciu innych nauczycieli matematyki, posiadających kwalifikacje do nauczania tego przedmiotu i dodatkowo innych przedmiotów, na pełen etat mogą być zatrudnieni jedynie trzej nauczyciele matematyki, a powódka nie ma kwalifikacji do nauczania jakiegokolwiek innego przedmiotu, oraz w wyniku przyjęcia przez Sąd Okręgowy, wbrew treści art. 9 Karty Nauczyciela, że osoby z dużym doświadczeniem i stażem zawodowym mogą nauczać przedmiotów ujętych w programie nauczania, mimo braku kwalifikacji zawodowych do nauczania tych przedmiotów; b) art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), przez jego niezastosowanie i uznanie, że sąd pracy dysponuje uprawnieniem do ingerowania w prawo dyrektora placówki oświatowej do doboru pracowników oraz wskazanie przez Sąd, którzy pracownicy powinni zostać zwolnieni w pierwszej kolejności w razie zmniejszenia zatrudnienia, tj. nauczyciel wychowania fizycznego i nauczyciel języka [...], mimo że inne osoby zatrudnione w szkole nie mają uprawnień do nauczania języka [...] i wychowania fizycznego; c) art. 45 § 1 i 2 k.p., przez przyjęcie, że możliwe i celowe było przywrócenie powódki do pracy, mimo niekwestionowanego stanu trwałego zmniejszenia zatrudnienia, połączenia szkoły

podstawowej i gimnazjum oraz redukcji oddziałów klasowych; 2) naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie: a) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., przez niewyjaśnienie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia, a zwłaszcza niewskazanie faktów uznanych za udowodnione, uzasadniających celowość przywrócenia powódki do pracy oraz przyczyn, z powodu których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej przedstawianym i niekwestionowanym dowodom na okoliczność braku takiej celowości, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy; pominięcie wskazania dowodów, na jakich Sąd się oparł, uznając kryteria doboru nauczycieli do zwolnienia za stronnictwo i nieobiektywne w aspekcie redukcji etatów dotyczących nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania matematyki; b) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., przez danie wiary powódce co do możliwości dalszego jej zatrudnienia w szkole oraz sporządzonemu przez nią projektowi arkusza organizacyjnego szkoły, mimo braku poparcia ich treści jakimikolwiek innymi środkami dowodowymi, nieprzeprowadzenie przez Sąd przy pomocy biegłego sądowego gruntownego badania planu realizacyjnego obowiązującego w pozwanej szkole na rok 2012/2013 w aspekcie możliwości zatrudnienia powódki posiadającej jedynie kwalifikacje do nauczania matematyki; c) art. 316 § 1 k.p.c., przez całkowite pominięcie przy wydawaniu rozstrzygnięcia treści zatwierdzonego planu organizacyjnego szkoły na rok 2012/2013 i planu realizacyjnego zatwierdzonego przez organ prowadzący w ramach przyjętego programu nauczania w pozwanej szkole.

Pełnomocnik skarżącego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie w całości powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obie instancje, a także o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ma uzasadnione podstawy, co dotyczy zarówno naruszenia prawa materialnego, jak i prawa procesowego.

1. Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, w razie częściowej likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć dyrektor szkoły rozwiązuje z nim stosunek pracy lub, na wniosek nauczyciela, przenosi go w stan nieczynny.

Istotą rozpoznawanej sprawy było rozstrzygnięcie, czy w związku ze zmianami organizacyjnymi w pozwanej szkole powodującymi zmniejszenie liczby oddziałów (co było okolicznością bezsporną) istniały podstawy do zmniejszenia stanu zatrudnienia (rozwiązania stosunków pracy z niektórymi nauczycielami), ponieważ nie było możliwe dalsze zatrudnianie wszystkich nauczycieli w pełnym wymiarze zajęć, a jeżeli konieczne było zwolnienie niektórych nauczycieli, czy powinno to być dotknąć któregoś z nauczycieli matematyki (a nie nauczyciela jakiegoś innego przedmiotu, jak sugerowała powódka), wreszcie, w przypadku stwierdzenia, że konieczne było zwolnienie któregoś z nauczycieli matematyki, czy powinno być to spotkać właśnie powódkę, a zatem czy wybór jej osoby do zwolnienia był usprawiedliwiony obiektywnymi przyczynami.

Na wszystkie te pytania jednoznacznie odpowiedział Sąd Rejonowy, dokonując stosownych ustaleń faktycznych i ocen materialnoprawnych (subsumcji). Ustalenia te i oceny zakwestionowała powódka w swojej apelacji. Z kolei Sąd Okręgowy nie rozstrzygnął jednoznacznie przedstawionych kwestii – zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentacja sprowadza się do stwierdzenia, że stanowisko procesowe powódki zasługuje na uwzględnienie, ponieważ posiada ona najwyższy status zawodowy nauczyciela dyplomowanego, legitymuje się 21-letnim stażem pracy w zawodzie nauczyciela, ma wyższe wykształcenie matematyczne i do jej dotychczasowej pracy nie było zastrzeżeń. Sąd Okręgowy nie przesądził stanowczo i jednoznacznie, czy w jego ocenie w związku ze zmianami organizacyjnymi w pozwanej szkole, powodującymi zmniejszenie liczby oddziałów, konieczne było zwolnienie jednego lub kilku nauczycieli tam zatrudnionych, czy też taka konieczność w ogóle nie istniała, a jeżeli konieczna była redukcja zatrudnienia, czy należało zwolnić nauczyciela matematyki, czy też nauczyciela innego przedmiotu (jeżeli tak, to jakiego). Można przyjąć, że w swoich rozważaniach, odnoszących się do kwalifikacji zawodowych powódki, Sąd

Okręgowy ocenił jedynie sam wybór powódki do zwolnienia, co oznacza, że prawdopodobnie uznał za uzasadnione rozwiązanie stosunku pracy z którymś z nauczycieli zatrudnionych w pozwanej szkole, w szczególności nauczycieli matematyki, co jednak nie wynika jednoznacznie z wyводу zawartego w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia. Sam opis kwalifikacji powódki nie jest w tym kontekście wystarczający, skoro jednocześnie Sąd Okręgowy nie przeprowadził porównania jej sytuacji zawodowej (w tym stażu zatrudnienia, doświadczenia zawodowego, zakresu wykształcenia przydatnego w pracy nauczyciela, uprawnień do nauczania poszczególnych przedmiotów, osiągnięć dydaktycznych etc.) z sytuacją zawodową innych nauczycieli pozwanej szkoły, a w każdym razie z ustaleń Sądu drugiej instancji nie wynika, że pozostali nauczyciele nie byli porównywalni z powódką, ponieważ nie mieli tak wysokiego statusu zawodowego (choć Sąd Rejonowy ustalił, że wszyscy zatrudnieni w pozwanej szkole nauczyciele matematyki byli zatrudnieni na podstawie mianowania), długiego stażu zatrudnienia (choć Sąd Rejonowy ustalił, że staż zawodowy wszystkich nauczycieli matematyki wynosił 21-25 lat) albo osiągnięć zawodowych (choć Sąd Rejonowy ustalił, że powódka została niżej oceniona przez pracodawcę w stosunku do innych nauczycieli matematyki, ponieważ wśród uczniów będących pod jej opieką dydaktyczną nie było laureatów albo finalistów konkursów i olimpiad przedmiotowych).

W tych okolicznościach nie można przyjąć, że Sąd Okręgowy dokonał należytej oceny materialnoprawnej rozwiązania z powódką jako nauczycielem mianowanym stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, co uzasadnia kasacyjny zarzut naruszenia tego przepisu oraz także art. 45 § 1 k.p.

Naruszenie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela w związku z art. 45 § 1 k.p. polegało na przedwczesnej ocenie, że zwolnienie powódki było nieuzasadnione, ponieważ można było wygospodarować dla niej etat, chociaż Sąd Okręgowy nie zakwestionował ustaleń Sadu Rejonowego, według których w następstwie zmian organizacyjnych, powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole, nastąpiło zmniejszenie liczby godzin lekcyjnych przedmiotu nauczanego przez powódkę (matematyki), w szkole zatrudnionych było oprócz powódki pięciu innych nauczycieli matematyki, wszyscy na podstawie mianowania, z porównywalnym

stażem zatrudnienia w zawodzie nauczyciela, posiadających kwalifikacje do nauczania nie tylko tego przedmiotu, lecz także innych przedmiotów, podczas gdy powódka nie ma kwalifikacji do nauczania jakiegokolwiek innego przedmiotu poza matematyką.

Z kolei naruszenie art. 45 § 2 k.p. polegało na przedwczesnym przyjęciu, że możliwe i celowe jest przywrócenie powódki do pracy w pozwanej szkole, mimo ustalenia przez Sąd Rejonowy, że doszło do połączenia szkoły podstawowej i gimnazjum oraz redukcji liczby oddziałów klasowych, co wiązało się ze zmniejszeniem w całej szkole liczby godzin nauczania matematyki (oraz także liczby godzin nauczania innych przedmiotów), a powódka miała uprawnienia tylko do nauczania matematyki, podczas gdy pozostali nauczyciele matematyki mieli uprawnienia i kwalifikacje do nauczania innych przedmiotów, co było przydatne z punktu widzenia organizacji nauczania w szkole (Sąd Okręgowy dotąd nie podważył powyższych ustaleń Sądu Rejonowego).

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący podniósł, że zastosowane przez pozwanego kryteria zwolnień były postulowane jako obiektywne, właściwe i uczciwe przez Kuratorium Oświaty i związki zawodowe, zostały ponadto przyjęte przez Radę Pedagogiczną i Gminę M. jako organ prowadzący szkołę. W pozwanej szkole przedstawione kryteria zwolnień były stosowane także do innych grup nauczycieli, w których dokonane zostały redukcje zatrudnienia (religii, historii, przedmiotów artystyczno-plastycznych, muzycznych, biblioteki i świetlicy), nie tylko do nauczycieli matematyki. Na podstawie wspomnianych kryteriów została wytypowana do zwolnienia powódka spośród sześciu nauczycieli matematyki. Kryteria przyjęte przez dyrektora, ułożone według hierarchicznej ważności i gradacji priorytetów, opracowane w wyniku długoletniej i systematycznej obserwacji pracy nauczycieli, stanowiły obiektywną ocenę pracy nauczycieli. Sąd Okręgowy uwzględnił jedynie dwa kryteria – staż pracy i stopień awansu zawodowego, na tle których powódka miała pozycję równoważną z pozostałymi nauczycielami matematyki. Sąd drugiej instancji pominął natomiast pozostałe kryteria, na podstawie których nastąpiło wytypowanie do zwolnienia jednego z sześciu nauczycieli matematyki, a mianowicie merytoryczną ocenę kwalifikacji powódki do nauczania innych przedmiotów poza matematyką oraz jakość jej dotychczasowej

pracy (osiągnięcia w pracy dydaktycznej). Skarżący podniósł również, że przywrócenie powódki do pracy jest niecelowe, gdyż z uwagi na zmniejszenie liczby oddziałów pracodawca nie ma możliwości dalszego zatrudniania powódki oraz nie ma odpowiednich środków finansowych na jej zatrudnienie. Przywrócenie powódki do pracy oznacza konieczność zwolnienia innego nauczyciela. Jedyną przyczyną wypowiedzenia powódce stosunku pracy była konieczność zmniejszenia zatrudnienia z uwagi na niż demograficzny i związaną z tym redukcję oddziałów szkolnych oraz liczby godzin zajęć z matematyki. Mimo ustalenia, że doszło do zmian organizacyjnych i trwałego zmniejszania zatrudnienia u strony pozwanej, Sąd Okręgowy nie rozważył zastosowania art. 45 § 2 k.p. Zdaniem skarżącego, Sąd powinien był odnieść się do możliwości lub celowości przywrócenia powódki do pracy, a zatem do przesłanek zastosowania art. 45 § 2 k.p. Strona pozwana nie jest w stanie zapewnić powódce możliwości faktycznego świadczenia pracy ani w tym, ani w następnym roku szkolnym, kiedy liczba klas zmniejszy się o kolejny oddział, a za dwa lata o kolejne dwa oddziały, w związku z czym również liczba zajęć z matematyki i innych przedmiotów ulegnie redukcji.

Należy podzielić stanowisko skarżącego, że powyższych okoliczności Sąd Okręgowy nie rozważył, co również uzasadnia naruszenie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela w związku z art. 45 § 1 i 2 k.p.

Zarzut naruszenie art. 9 Karty Nauczyciela strona skarżąca powiązała z przyjęciem przez Sąd Okręgowy – wbrew treści tego przepisu, określającego w szczegółowy sposób kwalifikacje wymagane od nauczycieli do nauczania określonych przedmiotów – że zajęcia z języka [...] lub wychowania fizycznego mogą prowadzić nauczyciele, którzy nie mają do tego przygotowania zawodowego i odpowiednich uprawnień, jeżeli mają „wieloletni staż pracy” i „wysoki stopień awansu zawodowego”. Miało to związek z bezkrytycznym zaakceptowaniem przez Sąd Okręgowy przedstawionej przez powódkę jej własnej wizji przydziału godzin dydaktycznych poszczególnym nauczycielom, a mianowicie oparciem zaskarżonego wyroku na sporządzonym samodzielnie przez powódkę, według jej wyobrażeń, przydziałem godzin dydaktycznych wynikających z arkusza organizacyjnego szkoły innym nauczycielom i w innych konfiguracjach niż tego dokonał dyrektor szkoły. Skarżący podniósł, że zatrudnienie nauczyciela

wychowania fizycznego oraz nauczyciela języka [...] (w związku z prośbami rodziców, programem nauczania i subwencją ze Skarbu Państwa) było spowodowane koniecznością regulowaną potrzebami programowymi i wymogami kwalifikacyjnymi nauczycieli zatrudnionych do prowadzenia określonych zajęć w szkole, przy czym zatrudnienie tych nauczycieli nie spowodowało zmian w zakresie zatrudnienia nauczycieli matematyki (nie przydzielono im godzin nauczania matematyki).

Należy podzielić pogląd skarżącego, że kwestionując zatrudnienie przez dyrektora szkoły nauczyciela wychowania fizycznego i nauczyciela języka [...], Sąd Okręgowy nie rozważył prawa dyrektora placówki oświatowej do takiego doboru nauczycieli, którzy w świetle Karty Nauczyciela mają uprawnienia i kwalifikacje do nauczania określonych przedmiotów. Akceptując sporządzony samodzielnie przez powódkę przydział godzin dydaktycznych wynikających z arkusza organizacyjnego, Sąd Okręgowy nie badał, czy nauczyciele, którym powódka przypisała określone przedmioty nauczania, mają odpowiednie kwalifikacje do realizowania programu nauczania w tym zakresie – nie było to przedmiotem ani ustaleń, ani analiz, ani końcowych ocen Sądu. Oczywiście jest przy tym, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, że sam fakt posiadania wieloletniego stażu i wysokiego stopnia awansu zawodowego nie uprawnia do przydzielenia nauczycielom zajęć, do których nauczania nie mają kwalifikacji. Powódka nie twierdziła przy tym, że sama posiada kwalifikacje i uprawnienia do nauczania wychowania fizycznego oraz języka [...], a Sąd Okręgowy nie podważył celowości zatrudnienia nauczyciela wychowania fizycznego (nie badał czy było to usprawiedliwione potrzebami szkoły).

Nie są uzasadnione pozostałe zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy zawierało odpowiednie uzasadnienie (art. 30 § 4 k.p.), spełniając tym samym wymaganie wskazania przez pracodawcę przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy.

Nie doszło również do naruszenia art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z tym przepisem dyrektor szkoły jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami, dyrektor w szczególności decyduje w sprawach zatrudniania i

zwalniania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły lub placówki. Jest to przepis kompetencyjny, powielający treść art. 3¹ k.p. Nie został on naruszony, ponieważ oświadczenie o wypowiedzeniu powódce stosunku pracy złożył dyrektor szkoły jako kierownik placówki zatrudnienia. Z przepisu tego nie wynika, że sąd pracy nie może kontrolować czynności dyrektora szkoły dotyczących zatrudnienia nauczycieli i innych pracowników szkoły z punktu widzenia ich zgodności z prawem, a w przypadku zwolnienia – także zasadności. Sąd pracy może dokonywać takich ocen w odniesieniu do nauczycieli w kontekście regulacji zawartej w Karcie Nauczyciela oraz w Kodeksie pracy.

2. Uzasadnione są natomiast niektóre zarzuty procesowe, co dotyczy naruszenia art. 382 k.p.c. (choć w inny sposób niż prezentowany przez skarżącego), a zwłaszcza art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego opiera się bowiem nie na przeprowadzonych dowodach oraz ich analizie, lecz na twierdzeniach powódki o możliwości innego, niż dokonany przez pozwaną szkołę, przydziału godzin lekcyjnych (dydaktycznych) wynikających z arkusza organizacyjnego szkoły poszczególnym nauczycielom.

Sąd Okręgowy stwierdził, że rozwiązanie stosunku pracy z powódką z przyczyn wymienionych w wypowiedzeniu nie było uzasadnione, ponieważ „przy odpowiednim przydziale godzin dydaktycznych nauczycieli z arkusza organizacyjnego przedstawionego przez dyrektora szkoły i przy odpowiednim ich rozdziale i uwzględnieniu kwalifikacji nauczycieli do nauczania przedmiotów można wygospodarować etat dla powódki”, ponadto „powódka sporządzając samodzielnie przydział godzin dydaktycznych wynikających z arkusza organizacyjnego wykazała, że odpowiednie przesunięcia godzin i ich przydzielenie w pełnym wymiarze – w pierwszej kolejności nauczycielom z dużym doświadczeniem zawodowym – spowoduje, że tych godzin nie wystarczy dla nowo zatrudnionego nauczyciela wychowania fizycznego (...)”. Sąd Okręgowy stwierdził także, że „możliwość zatrudnienia powódki w pozwanej szkole w rozumieniu art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela została nieprawidłowo zinterpretowana przez pracodawcę, skoro z rozdziału godzin sporządzonego przez powódkę wynika, że niektórzy nauczyciele wskutek tego przydziału otrzymają nawet godziny ponadwymiarowe i nie zajdzie

potrzeba zwolnienia żadnego nauczyciela o dużym stażu pracy”, zabraknie natomiast godzin dla nowo zatrudnionego nauczyciela wychowania fizycznego. Przytoczone argumenty stanowiły zasadnicze uzasadnienie wydanego wyroku.

Sąd Okręgowy nie zweryfikował przy tym szczegółowo rozdziału godzin dydaktycznych sporządzonego samodzielnie przez powódkę, choćby w drodze sprawdzenia, czy nauczyciele, którym powódka samodzielnie przypisała określone przez siebie zadania, mają odpowiednie uprawnienia do nauczania tych przedmiotów. W wyniku bezkrytycznego zaakceptowania stanowiska powódki doszło do wydania orzeczenia, które budzi zasadnicze wątpliwości.

Nie ma racji skarżący, gdy twierdzi, że sąd drugiej instancji narusza art. 382 k.p.c., zmieniając ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Od uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124) przyjmuje się, że sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji nawet bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania. Sąd Okręgowy mógł zatem zmienić ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego bez przeprowadzania uzupełniającego postępowania dowodowego. Powinien był jednak – zgodnie z treścią art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. – przedstawić w pisemnym uzasadnieniu własną ocenę zgromadzonych dowodów. Dowodem nie są przy tym same twierdzenia strony, a sporządzone samodzielnie przez powódkę zestawienie przydziału godzin dydaktycznych, w którym dokonała ona rozdzielenia godzin dydaktycznych między nauczycieli w odmienny sposób niż dokonał tego dyrektor szkoły w formalnym arkuszu organizacyjnym zatwierdzonym przez organ prowadzący szkołę, nie ma rangi dowodu, stanowi jedynie przedstawienie stanowiska strony.

Sąd Okręgowy nie naruszył zatem art. 382 k.p.c., zmieniając ustalenia faktyczne na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w pierwszej instancji. Wbrew stanowisku skarżącego, odmienne ustalenia faktyczne nie wymagały bezwarunkowo ponowienia dowodów i uzupełnienia postępowania dowodowego o opinię biegłego sądowego z zakresu prowadzenia placówek

oświaty, który na podstawie liczby zatrudnionych nauczycieli, ich kwalifikacji do nauczania poszczególnych przedmiotów wydałby wymagającą wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.) opinię, czy mimo zmian organizacyjnych – zmniejszenia liczby oddziałów i zmiany planu nauczania – możliwe było dalsze zatrudnianie przez pozwaną szkołę sześciu nauczycieli matematyki, w sytuacji gdy w szkole istniało zapotrzebowanie jedynie na trzy pełne etaty nauczycieli matematyki. Ocena co do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego musi być pozostawiona sądowi rozstrzygającemu sprawę (zwłaszcza gdy żadna ze stron nie wносиła o dopuszczenie tego dowodu). Sąd Okręgowy mógł dokonać odmiennych ustaleń faktycznych od ustaleń Sądu Rejonowego, biorąc pod uwagę ten sam materiał dowodowy, powinien był jednak zdać szczegółową relację z własnej oceny tych samych dowodów, zwłaszcza co do tego, którym dowodom należy przypisać moc dowodową, a którym tej mocy odmówić. Takiej oceny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie sposób się doszukać. Sąd Okręgowy kilkakrotnie powołał się jedynie na sporządzone przez samą powódkę zestawienie przydziału godzin dydaktycznych wynikających z arkusza organizacyjnego – innym nauczycielom i w inny sposób niż tego dokonała pozwana szkoła w sposób formalny, jednak zestawienie sporządzone przez powódkę nie ma rangi dowodu z dokumentu, stanowi wyłącznie jej własne twierdzenia i zawiera jej stanowisko procesowe, które przybrało postać pisemną.

Dokonując zmiany ustaleń faktycznych, bez powołania się na konkretne dowody potwierdzające te okoliczności, Sąd Okręgowy naruszył art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Podstawowym dokumentem organizacyjnym szkoły, w którym dyrektor określa szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym z uwzględnieniem szkolnego planu nauczania, jest arkusz organizacyjny szkoły. Przepisy ramowych statutów poszczególnych typów szkół i placówek określone w załącznikach do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 ze zm.) są podstawą do corocznego sporządzania arkusza organizacyjnego szkoły. Projekt arkusza dyrektor szkoły składa do zatwierdzenia przez organ prowadzący szkołę do 30 kwietnia roku poprzedzającego rok szkolny,

którego arkusz dotyczy. Wypełniony (m.in. z podaniem daty uchwały rady pedagogicznej w sprawie przydziału zajęć) i opieczętowany arkusz organizacyjny przekazuje się organowi prowadzącemu szkołę. Organ prowadzący szkołę zatwierdza arkusz organizacyjny szkoły w terminie do 30 maja danego roku. Opracowując arkusz organizacyjny szkoły, dyrektor uwzględnia zasady i wytyczne organu prowadzącego, obowiązujące przy tworzeniu arkusza organizacyjnego szkoły w danym roku szkolnym. W szkolnym planie nauczania muszą być ujęte wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne, a także zajęcia z religii, etyki, wychowania do życia w rodzinie i dodatkowe zajęcia edukacyjne, które zapewniają pełną realizację podstawy programowej. Dyrektor uwzględnia analizy dotyczące naboru do szkoły i liczby oddziałów oraz dane na temat tygodniowej liczby godzin pracy dydaktyczno-wychowawczej. Konieczne jest też uwzględnienie danych dotyczących etatów pracowników administracji i obsługi oraz stosowanie przepisów aktów prawnych związanych z organizacją kształcenia, wychowania i opieki w szkole. Jak z tego wynika, arkusz organizacyjny szkoły jest istotnym dokumentem urzędowym (którego treść reguluje prawo oświatowe), wyznaczającym sposób funkcjonowania szkoły w danym roku szkolnym. Całkowite pominięcie przez Sąd Okręgowy przy wydawaniu wyroku treści zatwierdzonego planu organizacyjnego szkoły na rok 2012/2013 i planu realizacyjnego zatwierdzonego przez organ prowadzący szkołę w ramach przyjętego programu nauczania stanowiło naruszenie art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Kasacyjny zarzut naruszenia w opisany sposób również art. 316 § 1 k.p.c., jest chybiony, ponieważ treść normatywna tego przepisu nie dotyczy omawianych kwestii dowodowych. Sąd Okręgowy naruszył art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., ponieważ w uzasadnieniu orzeczenia nie wymienił dowodów, na których się oparł ustalając, że dalsze zatrudnienie powódki w pozwanej szkole jest możliwe.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. uchyla się spod oceny w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku skarżącego o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie, ponieważ nie było ku temu wystarczających argumentów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.